

У адзінай калысцы еўрапейскай культуры

Аб развіцці двухбаковых адносінаў дзвюх краін у гісторыі і сучаснасці раскажае Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Францыі Павел Латушка

Многія помнікі архітэктуры Беларусі XV—XVI стагоддзяў нясуць адбіткі ўплыву французскай архітэктуры. У Нясвіжы з трох палацаў вылучаецца вялікі парадны (cour d'honneur), які выкананы ў традыцыях позняга Рэнесансу. Дарэчы, ён быў створаны пры Мікалаю Хрыстафору Радзівілу Сіротку, на якога вялікае ўражанне аказаў Луўр і Фантэнбло.

— *Паважаны Павел Паўлавіч! Вядома, што пачатак супрацоўніцтва Беларусі і Францыі накладзены ў студзені 1992 года, калі былі ўсталяваныя дыпламатычныя адносіны паміж дзвюма дзяржавамі. Аднак мала хто ведае, што беларуска-французскія сувязі ў розных сферах дзейнасці налічваюць не адно стагоддзе. І што на самай справе супрацоўніцтва двух народаў грунтуецца на магутным падмурку ўніверсальных ідэй Асветніцтва, якія развіталіся ў Беларусі паралельна з агульнаеўрапейскім працэсам. А таксама на аснове агульнага культурнага поля, уключаючы тэатр, літаратуру, архітэктуру — французскі адбітак кожнага з гэтых мастацтваў вы знайдзеце паўсюдна ў Беларусі... Парыж і Мінск акажуцца значна бліжэйшымі адзін да аднаго, калі мы паглядзім не на геаграфічную, а на духоўную карту Еўропы. Давайце пачнём наш гутарку менавіта з тых, добра вядомых нам гістарычных фактаў узаемапракнення культур, якія для многіх нашых чытачоў з іншых краін, магчыма, стануць адкрыццём.*

— Гісторыя Беларусі — гісторыя еўрапейскай дзяржавы. Хоць мы і не з'яўляемся членам ЕС, але наша краіна размешчана ў Еўропе і з'яўляецца складовай часткай еўрапейскай прасторы. Праз гісторыю і культуру Беларусь звязана з многімі еўрапейскімі краінамі і народамі.

Геапалітычнае размяшчэнне Беларусі на мяжы Усходу і Захаду спрыяла развіццю адносінаў з краінамі як Усходняй, так і Заходняй Еўропы, у

тым ліку з Францыяй. Сапраўды, у гісторыі беларуска-французскіх адносінаў можна знайсці шмат фактаў, якія пацвярджаюць, што нашы адносіны налічваюць стагадовую гісторыю.

Агульначалавечыя ідэі Асветніцтва, якія распаўсюдзіліся па ўсёй Еўропе, не маглі абысці і беларускія землі. У нас таксама захапляліся французскай філасофіяй, тэатрам, літаратурай, архітэктурай. Французская культура, заўсёды прыцягваючы, аказвала вялікі ўплыў на беларускую культуру, мастацтва, архітэктуру.

Многія помнікі архітэктуры Беларусі XV-XVI стагоддзяў нясуць адбіткі ўплыву французскай архітэктуры. У Нясвіжы з трох палацаў вылучаецца вялікі парадны (сoug d'honneur), які выкананы ў традыцыйных пазняга Рэнесансу. Дарэчы, ён быў створаны пры Мікалаю Хрыстафору Радзівілу Сіротку, на якога вялікае ўражанне аказаў Луўр і Фантэнбло, якія ён убачыў у 1574 годзе, прымаючы ўдзел у прысягнуенні на польскі прастол Генрыха Валуа, будучага Генрыха IV, караля Францыі. У Нясвіжы, як і ў Мірскім замку, была мэбля, вырабленая французскімі майстрамі, знаходзіліся работы французскіх мастакоў. Нездарма Радзівілы называлі Нясвіж “маленькім Парыжам”.

Элементы французскага парку з дэкорам, скульптурнымі кампазіцыямі былі ў Альберціне пад Слонімам, у Нясвіжы, Бачэйкаве і ў іншых сядзібах. Рэзідэнцыю французскага магната нагадвае і палац, пабудаваны ў XVIII стагоддзі Антоніем Тызенгаўзам у Гродне. Пры гэтым палацы ўпершыню ў Беларусі з’явіўся батанічны сад, створаны батанікам з Ліёна Жанам Эмануілам Жыліберам, якому ў Гродне ўсталяваны помнік.

Той жа Антоній Тызенгаўз пад Гродна арганізаваў 24 каралеўскія мануфактуры, запрасіўшы майстроў з буйнейшага цэнтра ткацтва Ліёна.

Наведванне Казімірам Радзівілам Рыбанькам у 1722 годзе Парыжа прывяло да стварэння ў 1740 годзе прыдворнага тэатра, дзе ставіліся п’есы Мальера і Вальтэра, у тым ліку і на французскай мове.

У тым жа XVIII стагоддзі французскія харэографы Луі Дзюпрэ, які працаваў у Слоніме і Нясвіжы, і Франсуа Ле Ду, які працаваў у Гродне і Паставах, ставілі на беларускіх сценах балетныя спектаклі. У пружанскім тэатры

полацкага ваяводы Казіміра Сапегі з поспехам была пастаўлена опера Жан Жака Русо “Сельскі чараўнік”.

Тадэвуш Касцюшка вучыўся, а адзін з яго паплекнікаў дыпламат Міхаіл Клеафас Агінскі працаваў у Парыжы. Агінскаму належыць опера, прысвечаная Луі Банапарту, з якім ён быў знаёмы. З філосафам-гуманістам Дэні Дзідро быў знаёмы іншы наш зямляк — паэт, пісьменнік, кампазітар і драматург Міхаіл Казімір Агінскі.

Выдатны мастак, якога мы адкрылі шмат у чым толькі ў XX стагоддзі, Напалеон Орда ў 1831 годзе пакінуў радзіму і пераехаў у Парыж. Яго музычны талент быў заўважаны ў сталіцы Францыі, і яму прапанавалі ганаровую пасаду — дырэктара італьянскай оперы.

У Парыжы многія гады пражываў і тварыў яшчэ адзін з нашых вялікіх землякоў Адам Міцкевіч. Важна адзначыць, што адзін з самых вялікіх сваіх твораў паэму “Пан Тадэвуш” Адам Міцкевіч напісаў у 1834 годзе ў Парыжы і ў тым жа годзе яна ўпершыню была апублікавана таксама ў Парыжы. Так што ў наступным годзе мы будзем адзначаць яе 180-годдзе.

Асобна неабходна вылучыць “мастацкую эміграцыю” з Беларусі ў канцы XIX і ў першыя дзесяцігоддзі XX стагоддзя. У легендарным парыжскім “Вулеі” вучыліся маладыя мастакі, якія нарадзіліся ў Беларусі: Марк Шагал, Хаім Суцін, Восіп Цадкін і многія іншыя. Дарэчы, на памятным знаку, усталяваным у Парыжы на будынку “Вулея” ад імя французскай грамадскасці за значны ўклад у сусветнае мастацтва, з чатырох прозвішчаў мастакоў, згаданых на гэтым знаку, тры — ураджэнцы Беларусі. А двум выхадцам з Беларусі — Хаіму Суціну і Восіпу Цадкіну — усталяваныя помнікі ў Парыжы.

Хацелася б яшчэ згадаць і сувязі з Францыяй Льва Бакста і Валенція Ваньковіча.

Вядома, у рамках аднаго інтэрв’ю немагчыма ўспомніць усіх выдатных асоб, кім па праву можа ганарыцца Беларусь і Францыя, праз якіх мы, беларусы, злучаемся з сусветнай культураю.

— **Спадар пасол! Вы назвалі імёны, вядомыя ўсяму свету. Гэта ўсе беларусы, якія ўзбагацілі не толькі французскую, але і сусветную цывілізацыйную скарбніцу. Любая дзяржава свету, маючы ў сваёй гісторыі такія зоркі сусветнага маштабу, абавязко-**

ва выкарыстоўвае іх у фарміраванні іміджу сваёй дзяржавы, для пазнання сваёй краіны. Гэтая задача тым больш актуальная для Беларусі, чыя дзяржаўнасць яшчэ вельмі маладая. Раскажыце, калі ласка, наколькі пасольству ўдаецца даносіць да грамадскасці Францыі станоўчы імідж Беларусі, якія для гэтага выкарыстоўваюцца сродкі і рэзервы?

— Нягледзячы на больш як дваццацігадовую гісторыю сучаснай незалежнасці Беларусі, актыўную работу ўсе гэтыя гады нашых дыпламатаў у Францыі, французы, на жаль, слаба ўяўляюць, дзе знаходзіцца Беларусь. Калі мы хочам нешта змяніць, трэба паказаць: мы частка еўрапейскай сям’і. Беларусь не ўваходзіць у ЕС і сёння не ставіць перад сабою такую знешнепалітычную задачу. Але жыццё ў еўрапейскай сям’і не вызначаецца выключна палітычнымі межамі.

Гаворачы аб папулярнасці станоўчага іміджу Беларусі ў Францыі, на мой погляд, правільна яго фарміраваць праз вышэйзгаданыя асобы: успомніць тых людзей, якія нарадзіліся на беларускай зямлі і вядомыя ўсяму свету. Але калі даводзіцца раскажыць французам, што беларуская зямля — калыска Шагала, Суціна, Міцкевіча, роду Дастаеўскіх і многіх іншых вялікіх людзей, то часта сустракаюся з тым, што гэтая інфармацыя амаль невядомая ў Францыі. Марк Шагал — самая вядомая асоба, калі гаварыць аб сувязях Беларусі і Францыі. Але яго не асацыююць з нашай краінай. Так, гэтыя таленты належаць сусветнай культуры, але яны нарадзіліся тут, на беларускай зямлі — і мы не маем права ад іх адмаўляцца. Наступны крок — паказаць, што Беларусь заўсёды з’яўлялася часткай еўрапейскай гісторыі. Прадстаўнікі беларускай знаці фарміравалі каралеўскія дынастыі. Вялікае княства Літоўскае адыгрывала значную ролю ў палітычным жыцці Еўропы.

Для фарміравання станоўчага іміджу краіны важным з’яўляецца і правядзенне буйных культурных акцый. На бягучы і наступныя гады ў нас вялікія планы па прадстаўленні беларускай культуры ў Францыі, а таксама ў штаб-кватэры ЮНЕСКА. Спадзяюся, што правядзенне ў 2014 годзе ў Францыі Дзён беларускай культуры будзе чарговым крокам на шляху да знаёмства французцаў з нашай краінай.

стар. 13

— *І ўсё ж імідж дзяржавы шмат у чым вызначаецца яго канкурэнтаздольнасцю. У гэтым кантэксце мне падаецца вельмі важнай наступная падзея. Французскі бок праінфармаваў аб зацікаўленасці адкрыць восенню 2013 года прадстаўніцтва Французскага агенцтва па развіцці знешнеэканамічнай дзейнасці прадпрыемстваў UBIFRANCE ў Мінску. Ці можна ацэньваць гэты факт як сведчанне ўзрастання цікавасці да беларускай эканомікі? Чым гэтая цікавасць абумоўлена?*

— Новы ўрад Францыі пасля лештасных выбараў вызначыў у якасці прыярытэтных задач эканамічную дыпламатыю. У нас, як вы ведаеце, гэты прыярытэт вызначаны больш як 10 гадоў назад. Кожная краіна зацікаўлена прадаваць свой тавар, прыцягваць інвестыцыі на сваю тэрыторыю, каб ствараць працоўныя месцы. Перакананы, што на гэтым скрыжаванні інтарэсаў мы зможам знайсці тое зерне, з якога будуць прарастаць новыя ўзаемавыгадныя плады супрацоўніцтва.

Наш гандлёвы абарот з Еўрапейскім саюзам за мінулы год склаў 27 мільярдаў долараў ЗША. Францыя, на жаль, займае толькі 18 пазіцыю сярод гандлёвых партнёраў Беларусі. Хоць з'яўляецца другой эканамікай у ЕС.

Думаю, што абодва бакі не могуць быць задаволеныя цяперашнім станам гандлёва-эканамічнага і інвестыцыйнага супрацоўніцтва. У нас у краіне працуе пакуль толькі 45 кампаній з французскім капіталам. Інвестыцыі французаў за мінулы год склалі ўсяго некалькі сотняў тысяч долараў. Пік гандлёвага абароту быў у 2008 годзе, калі ён склаў 650 мільёнаў долараў ЗША. Трэба як мінімум вярнуцца да дакрызіснага ўзроўню гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва. Задача дасягальная: у мінулым годзе наш гандлёвы абарот вырас на 30 працэнтаў, такі ж рост і за першае паўгоддзе гэтага года.

Але для таго каб выйсці на дастойны дзвюх краін узровень гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, неабходна рабіць сістэмныя захавы па стварэнні інструментаў двухбаковага ўзаемадзеяння. Нядаўна ў Парыжы зарэгістраваны дзелавы беларуска-французскі клуб, а ў бліжэйшы час у Мінску з'явіцца яго прадстаўніцтва.

У адпаведнасці з французскім заканадаўствам і па ўсталяванай практыцы ў перспектыве на базе клуба можа быць створана двухбаковая гандлёва-прамысловая палата. Такія структуры Францыя мае з 77 дзяржавамі. Каб у гэтым спісе з'явілася і Беларусь, патрэбныя як мінімум 2 гады актыўнай работы клуба.

Планы па адкрыцці восенню гэтага года ў Мінску прадстаўніцтва арганізацыі садзейнічання эканамічнаму супрацоўніцтву Францыі — Эканамічнай місіі Убіфранс — таксама ўпісваюцца ў гэты алгарытм. Такія прадстаўніцтвы працуюць у 60 краінах свету. Работа прадстаўніцтва і клуба, на мой погляд, у пэўнай ступені можа кампенсавать адсутнасць службы гандлёвага саветніка Францыі ў Мінску.

Важным крокам, які аказаў бы істотны ўплыў на стымуляванне ган-

колькі паспяхова яна прайшла і якія вы чакаеце вынікі?

— У ліку галоўных нашых прыярытэтаў — арганізацыя бізнес-прэзентацыі ў Францыі. Адно з такіх мерапрыемстваў прайшло ў чэрвені ў Парыжы ў штаб-кватэры бізнес-асацыяцыі Medef International. У ім прыняла ўдзел 31 французская кампанія, сукупны абарот якіх у мінулым годзе, паводле нашых ацэнак, склаў 429 мільярдаў еўра. Мы, вядома, разумеем, што заўтра гэтыя мільярды не пацякуць у эканоміку Беларусі, але для таго каб мы падняліся з цяперашняга ўзроўню ў некалькі сотняў тысяч еўра французскіх інвестыцый, такія мерапрыемствы павінны праходзіць на пастаяннай аснове.

Як паказалі перагаворы міністра эканомікі Беларусі Мікалая Снапкова і міністра фінансаў Беларусі Андрэя Харкаўца з прадстаўнікамі 14 фран-

Падчас прэзентацыі фотавыставы Сяргея Халадзіліна ў Клермон-Феране

длю паміж нашымі краінамі, стала б стварэнне ў перспектыве міжурадавай камісіі па гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве. Такія камісіі і групы зарэкамендавалі сябе ў развіцці нашых гандлёвых адносінаў з Венгрыяй, Германіяй, Літвой, Польшчай, Славакіяй і шэрагам іншых краін ЕС.

— *У развіццё тэмы наступнае пытанне. Нядаўна ў Парыжы прайшла прэзентацыя эканомікі і інвестыцыйных магчымасцяў Рэспублікі Беларусь. Раскажыце, калі ласка, на-*

цызскіх кампаній, бізнес Францыі праяўляе цікавасць да нашай краіны. У цэлым прагучала шырокая палітра інвестыцыйных прапаноў — ад стварэння сеткі грамадскага харчавання да сумеснага выкарыстання спада-рожнаў.

Дамовіліся, што ў канцы гэтага — пачатку наступнага года арганізуем бізнес-місію ўжо ў нашу краіну, каб правесці больш дэталёвыя перагаворы. Хоць некаторыя французскія кампаніі вырашылі не чакаць агульнай паездкі

БЕЛТА

Больш двух дзясяткаў маладых людзей з гомельскай гімназіі імя Блэза Паскаля на працягу двух тыдняў навучаліся ў аднайменным ліцэі ў горадзе Клермон-Феран

і ўжо здзейснілі візіты ў Беларусь у чэрвені — ліпені.

— Для нашай краіны прыярытэтам з’яўляецца развіццё знешняга гандлю. Якія перспектывы беларускага экспарту на рынку Францыі?

— Летась у грашовым выражэнні беларускі экспарт у Францыю склаў 100 мільёнаў долараў ЗША, у выніку чаго сальда знешняга гандлю з Францыяй склалася адмоўным (цікава, што адначасова, па французскай статыстыцы, Францыя мае адмоўнае сальда ў гандлі з намі). Галоўнай задачай для нас з’яўляецца пашырэнне наменклатуры паставак. У савецкія часы мы прадавалі ў Францыю ад 2 да 3 тысяч трактароў штогод, аднак з развалам СССР гэты рынак аказаўся страчаным. Больш як праз 20 гадоў спрабуем вярнуць страчанае. З французскай кампаніяй Rodia вытворчае аб’яднанне “МТЗ” падпісала дылерскае пагадненне, па якім французы ўзяліся арганізаваць продаж трактароў у Францыі, Бельгіі, Люксембургу, Іспаніі, шэрагу краін Афрыкі. Ужо ажыццёўленыя першыя пастаўкі з Бабруйскага завода трактарных дэталей і агрэгатаў. Гандлёвы цэнтр па продажы беларускіх трактароў і іншых тавараў запланавана адкрыць за 100 кіламетраў ад Парыжа, а побач — сэрвісны цэнтр. Паколькі ў Францыі працуе шэраг буйнейшых здабываючых кампаній, па нашай ініцыятыве праведзены перагаво-

ры аб магчымых пастаўках самазвалаў БелАЗ. На наш погляд, перспектывыя таксама пастаўкі на французскі рынак беларускіх аўтобусаў МАЗ.

Не будзем забываць, што Францыя мае традыцыйна моцныя эканамічныя сувязі з краінамі Афрыкі, а гэта значыць, што супрацоўніцтва з буйнымі французскімі кампаніямі можа адкрыць нашым таварам дарогу і ў гэты рэгіён планеты.

У планах таксама наладзіць пастаўкі зборных драўляных дамоў вытворчасці Завода газетнай паперы (г. Шклоў), а ў перспектыве — стварэнне з іх цэлага курортнага пасёлка.

— Урадам нашай краіны распрацавана праграма мадэрнізацыі эканомікі, у тым ліку ў ёй змяшчаецца нямаля праянаў для замежных інвестараў. Што б вы хацелі параіць французскім кампаніям, якія маюць цікавасць на еўрапейскім Усходзе? Асабліва з улікам таго, што Беларусь з’яўляецца ўдзельнікам М’ятнага саюза з Расіяй і Казахстанам?

— Урад Беларусі паставіў перад сабою амбіцыйную мэту — правесці маштабную мадэрнізацыю рэальнага сектара эканомікі. Але ўнутраных рэзерваў для гэтага не хапае. Задачу можна вырашыць з прыцягненнем замежных інвестыцый і тэхналогій. Францыя можа адыграваць тут адну з ключавых роляў, з’яўляючыся другім інвестарам

па аб’ёме інвестыцый з краін — членаў ЕС. За мінулы год агульны аб’ём інвестыцый Францыі за мяжой склаў 90 мільярдаў еўра. Для нас уяўляюць цікавасць французскія інвестары ў сферах аўтамабілебудавання, вытворчасці запасных частак для аўтапрама, у сферы энергетыкі, транспарту, сельскай гаспадаркі і іншых галінах.

Калі мы гаворым аб прыходзе еўрапейскіх інвестараў, то тут трэба паставіць знак роўнасці з прыватызацыяй. Бізнес хоча мець кантроль над актывам. І, на мой погляд, прыватызацыя будзе спрыяць стварэнню больш эфектыўнай эканомікі, здольнай забяспечыць далейшы прырост ВУП. Так, ёсць стратэгічныя галіны з пункту гледжання даходнасці для дзяржавы. Але нават калі мы гаворым аб прамысловых флагманах, прыцягнуць новыя прамысловыя тэхналогіі ў дастатковай колькасці можна толькі праз прыход замежных інвестыцый, а гэта значыць — праз акцыянаванне і прыватызацыю.

У нашых планах правядзенне ў Парыжы і ў Мадрыдзе маштабнай прэзентацыі Адзінай эканамічнай прасторы (АЭП) і Беларусі ў гэтым інтэграцыйным утварэнні. Неабходна шырэй данесці да заходніх бізнесменаў думку аб тым, што стварэнне прадпрыемстваў у нас дае магчымасць наступнага бесперашкоднага продажу тавараў на буйным рынку трох краін — удзельніц АЭП, які налічвае 170 мільёнаў насельніцтва.

— Выразіце знешнепалітычных і знешнеэканамічных задач, пастаўленых перад пасольствам, шмат у чым залежыць ад атмасферы доверу і ўзаемааружэння, перш за ўсё і ў істэблішменту краіны знаходжання. Ці спрыяла гэтай вашай сустрэчы з віцэ-прэзідэнтам парламенцкай групы дружбы “Францыя — Беларусь”, дэпутатам Нацыянальнай асамблеі Францыі Цьеры Марыяні? Як вы ў цэлым ацэньваеце рэзервы міжпарламенцкага ўзаемадзейнення паміж Беларуссю і Францыяй?

— Безумоўна, парламентарыі дзвюх краін могуць адыграць важную ролю ў развіцці рознабаковых адносінаў паміж дзяржавамі. Спадзяюся, што стварэнне ў нашых парламентах груп па супрацоўніцтве будзе садзейнічаць пашырэнню кантактаў і большага ўзаемнаму разуменню паміж нашымі краінамі.

стар. 16

стар. 15 На пачатак кастрычні-казапланаваны першы пасля трохгадавога перапынку візіт у Беларусь дэпутатаў групы дружбы з Беларуссю Нацыянальнай асамблеі Францыі.

Дарэчы, французскія парламентарыі — члены групы дружбы з Беларуссю актыўна падтрымліваюць стварэнне франка-беларускага дзелавога клуба, развіццё гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва паміж дзвюма краінамі.

Спадзяюся, што парламентарыі дзвюх краін не застануцца ўбаку і ад падтрымкі ў рэалізацыі культурных праектаў.

— *Якімі вам бачацца перспектывы прыцягнення турыстаў з Францыі ў Беларусь? Як гэтакую можа садзейнічаць рэалізацыя дзяржаўных праграм па аднаўленні культурных і гістарычных аб'ектаў Беларусі, чым вам прыйшлося займацца ў бытнасць міністра культуры?*

— Дзяржаўная палітыка ў частцы рэстаўрацыі значнага ліку аб'ектаў гісторыка-культурнай спадчыны стратэгічна важная і вартая прадаўжэння. У рамках дзяржпраграмы “Замкі Беларусі” многае яшчэ трэба будзе зрабіць. Адкрыццё пасля рэстаўрацыі двух знакавых помнікаў — Нясвіжскага палаца і Мірскага замка — прыцягнула вялікую цікавасць як з боку беларусаў, так і замежных грамадзян. Чакаецца, што толькі сёлета Нясвіж наведаюць 500 тысяч турыстаў, Мір — 250 тысяч, з іх 15 працэнтаў замежнікі. Рэстаўрацыя і кансервацыя да 2018 года яшчэ 38 помнікаў і далей будзе садзейнічаць далейшаму павелічэнню турыстычнай прывабнасці нашай краіны.

Перакананы, што прыцягнуць больш заходнееўрапейскіх турыстаў можна і праз далейшую лібералізацыю візавай палітыкі. Мы разумеем, што ў вырашэнні дадзенага пытання краіны кіруюцца прынцыпам узаемнасці — асноватворным у дыпламатыі. Але як пасол у трох еўрапейскіх дзяржавах перакананы, што нам варта паэтапна спрашчаць візавыя фармальнасці.

У нашым пасольстве прынята рашэнне ажыццяўляць прыём дакументаў на атрыманне візы на працягу ўсяго рабочага тыдня (раней — толькі тры дні на тыдзень). Адзначаем рост жадаючых наведаць Беларусь у турыстычных мэтах на чэрць. Хоць пакуль гэта толькі сотні турыстаў.

Інтэр'еры Мірскага замка

А вось сістэмныя крокі па прэзентацыі турыстычных магчымасцяў Беларусі ў Францыі, на жаль, яшчэ не зробленыя. Каб змяніць сітуацыю, па ініцыятыве пасольства і пры падтрымцы Мінспорту і Нацыянальнага агенцтва па турызме ў верасні ў Парыжы плануем адкрыць упершыню на міжнароднай турыстычнай выставе TOP-RESA-2013 нацыянальны стэнд, на якім будуць прадстаўлены тураб'екты Мінска, беларускія замкі, музей Шагала ў Віцебску. Наша задача — пошук тураператараў Францыі, зацікаўленых у развіцці супрацоўніцтва з нашымі кампаніямі.

— *Адно з важнейшых пытанняў, якое нязменна хвалюе нашых еўрапейскіх партнёраў, датычыцца барацьбы з нелегальнай міграцыяй, гандлем людзьмі і звязанай з імі транснацыянальнай арганізаванай злачыннасцю. Беларусь, як вядома, выконвае ролю шчыта ў процідзеянні гэтым дэструктыўным плыням на ўсходняй мяжы ЕС. Скажыце, ці дастаткова цяпер прававая аснова для такога супрацоўніцтва з Францыяй і як яно развіваецца ў практычным плане?*

— У цяперашні час кампетэнтныя органы Беларусі і Францыі працуюць над заключэннем Канвенцыі аб супрацоўніцтве паміж урадамі Беларусі і Францыі ў барацьбе з нелегальнай міграцыяй, гандлем людзьмі і звязанай з

імі транснацыянальнай арганізаванай злачыннасцю.

Варта адзначыць, што ўзгадненне тэксту канвенцыі даволі няпросты працэс. Паміж тым, можна канстатаваць, што нашы краіны ўжо падышлі да так званай фінальнай стадыі. У чэрвені быў атрыман адказ французскіх калег на беларускі варыянт праекта канвенцыі. Цяпер яго вывучаюць у МУС Беларусі. Міністэрства замежных спраў Францыі пацвердзіла сваю зацікаўленасць у арганізацыі рабочай сустрэчы ў Парыжы з упаўнаважанымі прадстаўнікамі беларускага боку для канчатковага ўзгаднення тэксту дакумента.

Нягледзячы на адсутнасць належнай прававой базы, беларускі бок максімальна аператыўна рэагуе на запыты, якія паступаюць з паліцыі Францыі па пытаннях правахоўнай тэматыкі.

— *Павел Паўлавіч! Вы таксама ўзначальваеце і Пастаяннае прадстаўніцтва Беларусі пры ЮНЕСКА. Які ўклад уносіць наша краіна ў культурны і навуковы дыялог народаў?*

— Ілюстрацыяй аўтарытэту нашай краіны ў гэтай міжнароднай арганізацыі з'яўляецца выбранне Беларусі ў чацвёрты раз у Выканаўчы савет ЮНЕСКА.

Супрацоўніцтва Беларусі з ЮНЕСКА носіць практычны характар. Яно адкрывае перад установамі адукацыі, навукі, культуры нашай краіны маг-

чымасці ўдзелу ў міжнародных інтэлектуальных абменах для прыцягнення міжнароднага вопыту, экспертнай і тэхнічнай дапамогі, нарматыўных дакументаў ЮНЕСКА з'яўляюцца добрай асновай для падрыхтоўкі праектаў заканадаўчых актаў і арыенцірам пры фарміраванні нацыянальнай палітыкі ў адпаведных галінах. У той жа час і Беларусь атрымлівае магчымасць перадаць і распаўсюдзіць свой вопыт у прыярытэтных для нас напрамках дзейнасці.

І калі прадоўжыць тэму прыярытэтаў, то ў культурнай сферы дзейнасці ЮНЕСКА для нас важнае пашырэнне прысутнасці беларускіх аб'ектаў у самых аўтарытэтных спісах гэтай міжнароднай арганізацыі. Сёння ў Спіс прыроднай і матэрыяльнай культурнай спадчыны ЮНЕСКА ўключаны 4 аб'екты (Белавежская пушча, Мірскі

Перакананы, што ў Беларусі ёсць патэнцыял для пашырэння нашай прысутнасці ў спісах ЮНЕСКА. Мы звярнуліся ва Урад з прапановай актывізаваць у бліжэйшы час нашу работу па гэтым напрамку для таго, каб праз 2-3 гады выйсці на афіцыйнае ўнясенне ў сакратарыят ЮНЕСКА нашых намінацый.

Прызнаннем таго, што на беларускай зямлі нарадзіліся людзі, заслужаныя для сусветнай культуры, што тут адбываліся важныя гістарычныя падзеі, з'яўляецца тое, што ў розны час у Каляндар памятных дат ЮНЕСКА ўносіліся юбілеі Францыска Скарыны, Ігната Дамейкі, Напалеона Орды, Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча, Івана Хруцкага, а таксама 600-годдзе заповедніка "Белавежская пушча", 1150-годдзе Полацка. На бліжэйшыя два гады Беларусь унесла прапанову

урадавага савета Праграмы ЮНЕСКА "Чалавек і біясфера" (МАБ).

На базе Бярэзінскага біясфернага рэзервата, "Заходняга Палесся" і Белавежскай пушчы вядуцца сур'ёзныя даследчыя работы, ажыццяўляюцца міжнародныя праекты, уключаючы адукацыйныя праграмы ў галіне аховы навакольнага асяроддзя.

У 2011 годзе завяршылася шматгадовая работа па стварэнні трансгранічнага трохбаковага біясфернага рэзервата "Заходняе Палессе", якое аб'ядноўвае Беларусь, Польшчу і Украіну. У 2012 годзе "Заходняе Палессе" было ўключана ў Сусветную сетку біясферных рэзерватаў і стала другім у Еўропе і трэцім у свеце трохбаковым рэзерватам, створаным дзякуючы праекту ЮНЕСКА.

Беларусь таксама актыўна распрацоўвае тэматыку біяэтыкі. Створаны Нацыянальны камітэт па біяэтыцы,

Супрацоўнікі музея палаца Румянцавых-Паскевічаў Таццяна Буракова (злева) і Анастасія Паварыч дэманструюць адну з ізюмінак экспазіцыі — вазуводарніцу, вырабленую з фарфору больш паўтара стагоддзя таму на сусветна вядомай Сэўрскай мануфактуры ў Францыі. Маркі-клеймы, якія зберагліся на вазе, сведчаць пра тое, што гэты прадмет некалі ўпрыгожваў замак Цюільры — парызскую рэзідэнцыю французскага імператара Луі-Філіпа. У збор Гомельскага палаца-паркавага ансамбля ваза наступіла ў 2012 годзе.

БЕЛТА

замак, палацава-паркавы ансамбль у Нясвіжы і геадэзічная Дуга Струвэ).

У Спісе нематэрыяльнай спадчыны ЮНЕСКА ад Беларусі прадстаўлены ўсяго адзін аб'ект — рытуал "Калядныя цары". На стадыі падрыхтоўкі — намінацыйнае дасье "Шапавальства і кутрушніцкі лемезень". У Праграме "Памяць свету", якая з'яўляецца рээстрам аб'ектаў дакументальнай спадчыны, таксама пакуль толькі адзін аб'ект — Нясвіжская калекцыя архіўных і бібліятэчных матэрыялаў роду Радзівілаў.

прыцягнуць увагу сусветнай грамадскасці да 250-годдзя Міхала Клеафаса Агінскага і 200-годдзя Іосіфа Гашкевіча. Выканаўчы савет ЮНЕСКА ўжо адобрыў гэтыя даты для ўключэння ў позову для Генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКА.

Што датычыцца навукі, то ў Беларусі працуе 7 кафедраў ЮНЕСКА. Вядзецца актыўная работа Беларускага нацыянальнага камітэта праграмы "Чалавек і біясфера". У 2011 годзе Беларусь была выбрана ў склад Між-

працуюць аўтарытэтных эксперты ў гэтай галіне.

У наступным годзе Беларусь будзе адзначаць 60-годдзе членства ў Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па пытаннях адукацыі, навукі і культуры (ЮНЕСКА).

Юбілей будзе добрай падставай падвесці вынікі членства Беларусі ў аўтарытэтнай міжнароднай арганізацыі і вызначыць задачы на будучыню.

— *Дзякуй за гутарку!*

Ніна Раманова